

ELEMENTAR GEOKIMYOVIY LANDSHAFTLARNI O'RGANISH

Shermatova Qutbinisa Maxamadjon qizi*FarDu, Agrar qo'shma fakulteti,
Agrokimyo mutaxassisligi, 1-kurs magistranti***Utanova Gulnoza Xabibullayevna***FarDu, Agrar qo'shma fakulteti,
Agrokimyo mutaxassisligi, 1-kurs magistranti***Xomidova Nilufarxon Abdusalom qizi***FarDu, Agrar qo'shma fakulteti,
Agrokimyo mutaxassisligi, 1-kurs magistranti***Nosirova Sayyora Abduvaliyevna***FarDu, Tabiiy fanlar fakulteti
biologiya mutaxassisligi, 2-kurs magistranti*

Annotatsiya: Elementar geokimyoviy landshaftlarni o'rganish, geokimyo va ekologiya sohasida muhim o'rin tutadi. Bu jarayon, tabiiy muhitning kimyoviy tarkibi, uning o'zgarishlari va bu o'zgarishlarning ekologik tizimlarga ta'sirini o'rganishga qaratilgan. Elementar geokimyoviy landshaftlar, tuproq, suv va atmosfera kabi tabiiy resurslarning kimyoviy xususiyatlarini o'z ichiga oladi. Ularning o'zaro munosabatlari va ta'siri, o'simliklar, hayvonlar va insonlar uchun muhim ahamiyatga ega bo'lgan ekologik tizimlarning barqarorligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Kalit so'zlar: elementar geokimyoviy landshaftlar, mikroelementlar, tuproqning kimyoviy tarkibi, organik moddalar, o'g'itlar.

Аннотация: Изучение элементарных геохимических ландшафтов занимает важное место в области геохимии и экологии. Этот процесс направлен на изучение химического состава природной среды, ее изменений и влияния этих изменений на экологические системы. Элементарные геохимические ландшафты включают химические свойства природных ресурсов, таких как почва, вода и атмосфера. Их взаимодействие и воздействие играют важную роль в обеспечении стабильности экологических систем, важных для растений, животных и человека.

Ключевые слова: элементные геохимические ландшафты, микроэлементы, химический состав почв, органическое вещество, удобрения.

Abstract: The study of elementary geochemical landscapes has an important place in the field of geochemistry and ecology. This process is aimed at studying the chemical composition of the natural environment, its changes and the impact of these changes on ecological systems. Elemental geochemical landscapes include the chemical properties of natural resources such as soil, water, and atmosphere. Their interactions and effects play an important role in ensuring the stability of ecological systems that are important for plants, animals and humans.

Key words: *elemental geochemical landscapes, trace elements, soil chemical composition, organic matter, fertilizers.*

Elementar geokimyoviy landshaftlar, asosan, tuproqning kimyoviy tarkibi, mineral moddalar, mikroelementlar va organik moddalar bilan bog'liq. Tuproqning kimyoviy tarkibi, uning unumdorligini va o'simliklarning rivojlanishini belgilaydi. Tuproqdagi o'g'itlar, o'simliklar uchun zarur bo'lgan oziq moddalarni taqdim etadi. Agar tuproqda muvozanat bo'lmasa, o'simliklarning o'sishi va rivojlanishi qiyinlashadi. Shu sababli, tuproqning kimyoviy tarkibini o'rganish, o'simliklar uchun eng yaxshi shart-sharoitlarni yaratishga yordam beradi. Geokimyoviy landshaftlarni o'rganish, shuningdek, suv resurslarining kimyoviy tarkibini aniqlashda ham muhimdir. Suv, ekosistemalarning asosiy qismi bo'lib, uning kimyoviy tarkibi, suvda yashovchi organizmlar va o'simliklarning rivojlanishiga ta'sir qiladi. Suv resurslarining ifloslanishi, inson faoliyati natijasida yuzaga keladi va bu, suvda yashovchi organizmlar va o'simliklar uchun salbiy oqibatlarga olib keladi. Shu sababli, suv resurslarining kimyoviy tarkibini o'rganish, ularni toza saqlash va ekologik barqarorlikni ta'minlashda muhimdir.[1] Elementar geokimyoviy landshaftlarni o'rganish jarayonida, geografik ma'lumotlar tizimlari (GMT) va boshqa zamonaviy texnologiyalar qo'llaniladi. Bu texnologiyalar, tabiiy resurslarning kimyoviy tarkibini va ularning o'zaro munosabatlarini aniqlashda yordam beradi. Geografik ma'lumotlar tizimlari, ma'lumotlarni yig'ish, saqlash va tahlil qilish imkonini beradi, bu esa geokimyoviy landshaftlarni o'rganish jarayonini yanada samarali qiladi. Elementar geokimyoviy landshaftlarni o'rganish, shuningdek, iqlim o'zgarishlari va ularning ekologik tizimlarga ta'sirini o'rganishga ham qaratilgan. Iqlim o'zgarishi, harorat va yog'ingarchilik darajasining o'zgarishi, o'simliklar va hayvonlar populyatsiyalarining o'zgarishiga olib kelishi mumkin. Misol uchun, haroratning ko'tarilishi, o'simliklarning o'sishini tezlashtirishi mumkin, lekin bu o'simliklar uchun zarur bo'lgan suv miqdorini kamaytirishi mumkin. Iqlim o'zgarishlarini o'rganish, ekologik tizimlarning barqarorligini ta'minlash uchun zarurdir. Elementar geokimyoviy landshaftlarni o'rganish jarayonida, tuproq va suv resurslarining kimyoviy tarkibini aniqlash uchun laboratoriya tadqiqotlari o'tkaziladi. Bu tadqiqotlar, tuproq va suvning pH darajasi, mineral moddalar, mikroelementlar va organik moddalarning miqdorini o'rganishga qaratilgan. Laboratoriya tadqiqotlari, geokimyoviy landshaftlarning o'zgarishlarini aniqlash va ularning ekologik tizimlarga ta'sirini o'rganishga yordam beradi.[2]

Tuproqning kimyoviy tarkibi va fizikaviy xususiyatlari, uning unumdorligini va o'simliklarning rivojlanishini belgilaydi. Tuproqning kimyoviy tarkibi, mineral moddalar, mikroelementlar va organik moddalarning miqdorini o'z ichiga oladi. Tuproqning fizikaviy xususiyatlari esa, uning tuzilishi, namlik darajasi va erishganligi kabi omillarni o'z ichiga oladi. Bu xususiyatlar, tuproqning unumdorligini va o'simliklarning rivojlanishini belgilaydi. Elementar geokimyoviy landshaftlarni o'rganish, shuningdek, biologik xilma-xillikni saqlash va oshirishga qaratilgan. Biologik xilma-xillik, ekosistemalarning barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Agar biologik xilma-xillik kamaysa, ekosistemalarning barqarorligi ham pasayadi va bu, o'z navbatida, inson hayotiga salbiy

ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, biologik xilma-xillikni saqlash va uni oshirish, ekologik barqarorlikni ta'minlashda muhimdir.[3]

Elementar geokimyoviy landshaftlarni o'rganish jarayonida, inson faoliyatining tabiiy resurslar va ekologik tizimlarga ta'sirini ham hisobga olish kerak. Inson faoliyati, tuproq va suv resurslarining ifloslanishi, iqlim o'zgarishi va biologik xilma-xillikning kamayishi kabi muammolarni keltirib chiqaradi. Shu sababli, inson faoliyatining ekologik tizimlarga ta'sirini o'rganish, barqaror rivojlanishni ta'minlashda muhimdir. Elementar geokimyoviy landshaftlarni o'rganish, shuningdek, tabiiy resurslarni boshqarish va ularni barqaror ravishda foydalanish uchun zarurdir. Tabiiy resurslarning kimyoviy tarkibini o'rganish, ularni samarali boshqarish va barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun zaruriydir. Shu sababli, elementar geokimyoviy landshaftlarni o'rganish, zamonaviy ekologiya va geokimyo sohalarida muhim vazifalardan biridir.[4]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, elementar geokimyoviy landshaftlarni o'rganish, tabiiy muhitning kimyoviy tarkibi, uning o'zgarishlari va bu o'zgarishlarning ekologik tizimlarga ta'sirini o'rganishga qaratilgan. Bu jarayon, tuproq, suv va atmosfera kabi tabiiy resurslarning kimyoviy xususiyatlarini o'z ichiga oladi. Elementar geokimyoviy landshaftlarni o'rganish, ekologik barqarorlikni ta'minlash, tabiiy resurslarni samarali boshqarish va barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun zarurdir. Shu sababli, bu sohada olib borilayotgan tadqiqotlar, ekologik tizimlarning barqarorligini ta'minlash va inson hayotining sifatini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abduvoxid o'g'li, B. S. (2023). G'OZA VA BOSHQA O'SIMLIK LARLARGA KIMYOVIY MODDALAR QO'LLASHNING EKOLOGIK MUAMMOLARI.

2. Abduvoxid o'g'li, B. S. Abaraliyeva Sarvinov Farxodjon qizi. CHUCHUK SUV LOYQASIDAN NOAN'ANAVIY O'G'IT TAYYORLASH VA UNI QO'LLASH USULLARI.

3. Abduvoxid o'g'li, B. S. (2020). ВЛИЯНИЕ АНТРОПОГЕННОВОГО ФАКТОРА НА ФОРМИРОВАНИЕ СОВРЕМЕННОГО РАСТИТЕЛЬНОГО ПОКРОВА. "Экономика и социум, 4, 71.

COMPOSITION AND MOVEMENT OF WATER IN SOIL

4. A. Khusnida, B. Shohrukhbek, K. Pakhlovonjon... - ... of International Conference on Educational Discoveries ..., 2024

5. Perforatum, L. Certain Flavonoids in the Plant Hypericum Perforatum L. and Their Effects on Human Health.

6. Xaydarov, J., Mamadaliyev, M., Abdullayeva, G., & Bozorboyev, S. (2021, July). DIVERSITY OF THE FLORA OF UZBEKISTAN AND THEIR RATIONAL USE. In Конференции.

7.No'Monjonov Muhiddin Gulomjon, O. G., O'G'Li, P. A. T., & O'G'Li, B. S. A. (2020). Oddiy bo'ymodaron o'simligining morfo-fiziologik tavsifi va shifobaxsh xususiyatlari. Science and Education, 1(4), 26-29.

8.Numonjonov, M. G., Parpiyev, A. T., Numonjonova, M. G., & Bozorboyev, S. A. (2021). Civandon (achillea millefoliuml.) o 'simligidagi vitaminlar va ularning inson salomatligidagi ahamiyati. ACADEMICIA: Xalqaro multidisipliner tadqiqot jurnali, 11(6), 912-917.

9.Numonjonov, M. G., Parpiyev, A. T., Numonjonova, M. G., & Bozorboyev, S. A. (2021). Vitamines in the yarrow (achillea millefoliuml.) plant and their importance in human health. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(6), 912-917.

10.Numonjonov M.G., Parpiyev A.T., Bozorboyev Sh.A., Vakhobova Sh.A. Alkaloids in some medicinal plants (CAPPARIS L, HYPERICUM L, ACHILLEA L,) their structure and significance. SCIENCE AND EDUCATION scientific journal ISSN 2181-0842 volume 1, ISSUE 4. July 2020

11.X Mavlonjon, B Shohruxbek, Q Paxlovonjon - Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 2023

12.B Shohruxbek - 2023

13.Bozorboyev, S., & Hamzaliyeva, M. (2022). TECHNOLOGY OF GROWING, HARVESTING AND STORAGE OF LEMON PLANTS. Евразийский журнал академических исследований, 2(9), 35-37.